

Výňatok z Ústavy Slovenskej republiky (ustanovenia o Národnej banke Slovenska)

Článok 56 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 90/2001 Z. z. má s účinnosťou od 1. júla 2001 takéto znenie:

Čl. 56

(1) Národná banka Slovenska je nezávislá centrálna banka Slovenskej republiky. Národná banka Slovenska môže v rámci svojej pôsobnosti vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak je na to splnomocnená zákonom.

(2) Najvyšším riadiacim orgánom Národnej banky Slovenska je Banková rada Národnej banky Slovenska.

(3) Podrobnosti podľa odsekov 1 a 2 ustanoví zákon.

Odôvodnenie k článku 56 Ústavy SR:

Pôvodné znenie článku 56 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré bolo platné do 30. júna 2001, nevystihovalo dostatočne postavenie Národnej banky Slovenska, keďže upravovalo iba zriadenie emisnej banky, čo je len jedna z funkcií centrálnej banky.

Novelizované znenie článku 56 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré je účinné od 1. júla 2001, zvyrazňuje nezávislosť centrálnej banky. Centrálnej banke sa umožňuje v rámci jej pôsobnosti vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak je na to splnomocnená zákonom. Zhodne s pôvodne existujúcim zákonným stavom sa priamo do Ústavy Slovenskej republiky začlenila Banková rada Národnej banky Slovenska ako najvyšší riadiaci orgán Národnej banky Slovenska. Vcelku ide o ustanovenia, ktoré významovo patria ústavnej úprave.

Novelizované znenie článku 56 Ústavy Slovenskej republiky zohľadňuje požiadavky Európskej únie na postavenie centrálnych bánk, ktoré vyplývajú zo základných dokumentov Európskej únie, a to zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva podpísanej v Ríme 25. marca 1957 revidovanej Zmluvou o Európskej únii podpísanou v Maastrichte 7. februára 1992 a Zmluvou z Amsterdamu podpísanou 2. októbra 1997 (ďalej len "Zmluva o ES") vrátane Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky, ktorý tvorí prílohu tejto zmluvy. Súčasne sa rešpektuje Európska dohoda o pridružení, ktorá bola uzavretá medzi Európskou úniou (pôvodne Európskym spoločenstvom) a jej členskými štátmi na jednej strane a Slovenskou republikou na druhej strane (oznámenie č. 158/1997 Z. z.).

Podľa článkov 69 a 70 tejto Európskej dohody o pridružení sa právo Slovenskej republiky vrátane práva v oblasti bankovníctva (centrálneho a aj obchodného bankovníctva) musí približovať k právu Európskej únie a nemá sa od neho vzdávať. Pritom z článkov 105 a 108 Zmluvy o ES a z článkov 2 a 7 Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky vyplýva, že Európska centrálna banka má ako nezávislá inštitúcia zabezpečovať udržiavanie cenovej stability a vykonávať pôsobnosť a činnosti súvisiace so zabezpečovaním tejto stability. Podľa článku 108 Zmluvy o ES a článku 7 Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky totiž národná centrálna banka, ani nijakí členovia jej orgánov s rozhodovacími právomocami nesmú pri vykonávaní úloh, pôsobnosti a činností národnej centrálnej banky požadovať ani prijímať pokyny od národnej vlády, ani od nijakých iných orgánov. Zároveň články 109 a 110 Zmluvy o ES a články 14 a 34 Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky určujú, že Európska centrálna banka ako centrálna banka má v rámci svojej pôsobnosti právo vydávať priamo všeobecne záväzné právne predpisy (nariadenia), pričom právne postavenie národných centrálnych bánk musí byť zlučiteľné s právnym postavením Európskej centrálnej banky. To znamená, že aj Národná banka Slovenska má ako nezávislá inštitúcia zabezpečovať udržiavanie cenovej stability a vykonávať pôsobnosť a činnosti súvisiace s udržiavaním tejto stability. Pritom Národná banka Slovenska ako centrálna banka má mať právo v rámci svojej pôsobnosti vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak je na to splnomocnená zákonom. Takéto právo Národnej banky Slovenska z titulu jej funkcie centrálnej banky možno zaviesť len Ústavou Slovenskej republiky. Navrhnuté ustanovenie tiež rešpektuje článok 107 bod 2 a článok 109 Zmluvy o ES a článok 9 bod 9.1 a článok 14 Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky, podľa ktorých národné centrálné banky musia mať právnu subjektivitu.

Okrem toho v pôvodnom znení článku 56 sa upravovalo iba zriadenie emisnej banky, čo je vlastne len jedna z hlavných funkcií centrálnej banky.

V novelizovanom ustanovení článku 56 odseku 2 sa zhodne s pôvodne existujúcim právnym stavom upravuje, že najvyšším riadiacim orgánom Národnej banky Slovenska je Banková rada Národnej banky Slovenska.

Ďalej sa v novelizovanom ustanovení článku 56 odseku 3 upravuje, že zákonom sa upravujú podrobnosti o Národnej banke Slovenska s tým, že zákonom sa upravujú najmä podrobnosti o postavení, pôsobnosti a činnosti Národnej banky Slovenska ako nezávislej centrálnej banky a tiež podrobnosti o postavení, vymenúvaní, odvolávaní, právach, povinnostiach a obmedzeniach členov Bankovej rady Národnej banky Slovenska.